

Motion till riksdagen

1989/90:So521

av Claes Roxbergh m.fl. (mp)

Värdig vård

En värdig vård innefattar både den vårdade och den vårdande. Vad vi i dag måste eftersträva är en genomgripande förändring av relationen mellan vårdad och vårdare. För patienten är bördan av sjukdomen lika med summan av de försämrade livsvillkor, som sjukdomen skapar. De patientupplevda problemen måste bli styrande för vårdens inriktning. Vid kroniska sjukdomstillstånd och långvarig rehabilitering är ofta de psykiska och sociala problemen mest besvärande. Det räcker inte att behandla patienten som en trasig apparat som skall lagas.

Om patienten upplever sig må bättre av alternativ vård och därför fungerar bättre i sociala livet bör patienten uppmuntras att få denna vård. Målsättningen för vården skall vara att den alternativa och den etablerade sjukvården skall samverka för patientens bästa. Prestige mellan de olika vårdformerna får inte lägga hinder i vägen för en optimal vård.

Patientinformation och patientinflytande inom vården bör öka. För att minska vårdtrycket bör undervisning i egenvård ges i sjuk- och hälsovård och via skolor och vårdskolor. Alla landsting bör distribuera en mindre lärobok i ämnet, som kan fås gratis på vårdcentraler, apotek och i skolorna. I dag har inte alla landsting denna information.

Många småkrämpor kräver inte läkarvård, bara vila. Människan består av kropp och själ. I hälften av våra sjukdomar beräknas vara psykosomatiskt betingade. De många stressfaktorer som nutidsmänniskan måste leva med medför andlig och kroppslig förslitning i förtid. Vi måste eftersträva en socialt bärkraftig miljö där människor utför meningsfullt arbete i en lagom takt. En minskning av dagens kroppsliga och själsliga utslagning är nödvändig.

Med stigande andel äldre i befolkningen ökar kraven på insatser inom vård, långvård och annan äldreomsorg. Vi kan inte bygga ut alternativt boende på bekostnad av institutionsvården för de äldre utan att kunna ta hand om dem som behöver den senare boendeformen. Vi måste förstärka båda delarna samtidigt. Först då får våra gamla verklig valfrihet under åldrandets olika skeenden.

I livets slutskede skall alla som så vill kunna få sluta sina dagar hemma eller i annan hemlik och lugn miljö.

Det är viktigt att sjukdomsbidragande miljöfaktorer uppmärksammas, redovisas och leder till adekvata åtgärder. En ständig översyn av verksamheten bör ske för att ge möjlighet till att minska kostnaderna, exempelvis genom

omprövning av vårdformer och vårdrutiner, identifiering av "flaskhalsarna" inom vården med åtföljande åtgärder. få ner överambitiös användning av mediciner, laboratorieprover och röntgenundersökningar samt användningen av engångsmaterial.

Att ge en värdig vård skänker arbetsglädje och tillfredsställelse för den som är anställd i vården. Att ständigt vara jäktad när man har hand om sjuka och /eller gamla människor är stressande både för vårdare och den vårdade.

Arbetstiderna måste kortas. schemalaggnings förbättras och lönerna ökas så att vårdyrkenas status höjs. Vården måste ur alla synvinklar bli mänsklig och värdig.

Sammanfattningsvis föreslås följande åtgärder:

1. att patientorganisationerna bör ha ökat inflytande över hälso- och sjukvården,
2. att kroppssjukvården och socialtjänsten får bättre tillgång till psykologisk expertis för såväl utredning i enskilda fall som för utbildning av personal.
3. att patienter som vill ha saklig information om alternativa behandlingsmetoder skall kunna få denna och att samarbetet mellan den alternativa vården och den etablerade sjukvården utökas.
4. att hälsofrämjande verksamhet inom sjukvården får ökade resurser,
5. att åsikten att människor mår bäst av att få vistas i sina hem inte får bli ett argument för att minska och försämma institutionsvården under det närmaste decenniet,
6. att all vård av äldre på institution sker under värdiga former och att de äldre får bo i eget rum med egna möbler,
7. att alla som så vill bör få sluta sina dagar hemma eller i annan hemlik och lugn miljö.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av förslag till åtgärder för värdig vård.

Stockholm den 13 januari 1989

Claes Roxbergh (mp)

Anita Stenberg (mp)

Marianne Samuelsson (mp)

Eva Goës (mp)

Inger Schörling (mp)

Ragnhild Pohanka (mp)